

aanval op het vliegveld uitvoerden, bevond de algemene reserve van de bewakingstroepen zich door laksheid nog niet in de opstellingen (gedeeltelijk schuttersputten) bij het vliegveld; de eerste bommen deden 'de dodelijk verschrikte manschappen in grote wanorde' wegrennen – de tweede serie leidde er toe 'dat nu ook de schuttersputten grotendeels werden verlaten en vrijwel een ieder zijn heil zocht in een vlucht naar het open veld. Van enig verband was nu geen sprake meer. De algemene reserve was volkomen uiteengespat . . . Tot overmaat van ramp bleek na de tweede bomaanval dat ook de telefoonverbindingen niet meer functioneerden.'¹ Er kon dus niet snel om hulp gevraagd worden; de gehele verdediging van het vliegveld berustte bij de vijf-en-tachtig man die de om het veld opgestelde machinegeweren bedienden.

Om 4 uur 30 sprongen de eerste Duitse parachutisten bij het vliegveld af, sommigen hunner vielen te pletter.² Een deel van de overlevenden kwam midden tussen de gevluchte reserve terecht en voerde hen als krijgsgevangenen mee naar het dorp Valkenburg. Daar waren burgers naar buiten gelopen om de landing der Duitsers beter te kunnen zien. Lang duurde dat niet. De eerste Duitsers die aankwamen, dreven de mannen en vrouwen die zij op straat aantroffen, naar het vliegveld, vermoedelijk om ze als hulpwerkkrachten in te schakelen; spoedig kreeg de burgemeester aanzegging dat alle mannelijke inwoners van achttien tot vijf-en-zestig jaar om één uur 's middags in het centrum van het dorp aanwezig moesten zijn.³

Inmiddels waren andere Duitse parachutisten onmiddellijk na hun landing uitgezwermd in de richting van Katwijk aan de Rijn, Katwijk aan Zee en Wassenaar, alsmede naar de belangrijke brug over de Oude Rijn bij de Haagse Schouw; nog een ander deel bond op het vliegveld de strijd met de mitrailleursschutters aan. Deze laatsten werden ook door Duitse jagers bestookt die de Duitse transporttoestellen dekten welke van 5 uur 20 af ordelijk en kort na elkaar op het vliegveld landden. Zwaargewapende luchlandingstroepen kwamen er uit te voorschijn – spoedig waren het er zeshonderd. Het vuur van de mitrailleursschutters was niet erg effectief: slechts één van de Duitse transporttoestellen werd in brand geschoten. Een voor een werden de mitrailleurposten opgeruimd; om zes uur was het vliegveld geheel in Duitse handen. Van de zeven-en-veertig toestellen die er geland waren, kon evenwel geen weer starten – alle waren tot de as van hun landingsgestel in de zachte bodem weggezakt: het terrein was dus voor verdere

¹ A.v., V, p. 10–11. ² B. van Hemert: Dagaantekeningen vliegveld Valkenburg, p. 1 (Collectie naoorlogse verslagen). ³ A. C. de Wilde: 'Uit de geschiedenis der gemeente Valkenburg Z.H.', p. 6–9 (Doc II-817, map a-1).